

Evaluatie

Marja Janssens
CMO STAMM
November 2016

cmo
stamm

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doelstelling en beoogde resultaten	3
1.3	Aanpak van de evaluatie	3
2	Het initiatief.....	4
2.1	Aanleiding, droom en ambitie van waaruit burgers hun initiatief zijn gestart.	4
2.2	Het speelveld.....	5
3	Waar staat Naobuur nu?	6
3.1	Energiek.....	6
3.2	Doelstellingen gehaald?	6
3.3	Bereik en ervaringen van Naobuur	7
4.	Ervaren knelpunten.....	8
	Knelpunt 1: (Verskil in) visie op zorgverlening en ondersteuning.....	9
	Knelpunt 2: Vertrouwen in elkaar als volwaardige partij/samenwerkingspartner.....	10
	Knelpunt 3: Het komen tot samenwerkingsafspraken.....	10
	Knelpunt 4: Onderlinge communicatie	11
5.	Wat is er (volgens de betrokkenen) nodig voor het vervolg?	12
	Bijlagen.....	13
	1 Gespreksonderwerpen evaluatie	13
	2 Gesprekspartners evaluatie.....	13
	3 Geraadpleegde bronnen.....	13

1. Inleiding

In deze rapportage presenteren we de resultaten van de evaluatie van de pilot Naobuur in Vledder. In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding van de evaluatie, de doelstelling en beoogde resultaten, en de aanpak.

1.1 Aanleiding

Op 7 april 2015 is de pilot 'Geïntegreerde indicatiestelling' gestart in Vledder in de gemeente Westerveld. Een samenwerkingsproject tussen Dorpsbelangen Vledder, en initiatiefnemer van Naobuur, de gemeente Westerveld, Achmea/zorgkantoor Drenthe en ZZWD. Ongeveer een jaar na de start is besloten de pilot voortijdig stop te zetten en met elkaar te verkennen hoe nu verder. Voor dit laatste is input nodig uit een zorgvuldige evaluatie van de huidige pilot. Ze hebben CMO STAMM gevraagd dit project te evalueren. Voor de evaluatie is in het bestuurlijk overleg met alle betrokken partners van de pilot Naobuur op 7 september 2016 het startschot gegeven.

1.2 Doelstelling en beoogde resultaten

De doelstelling is om te komen tot een zorgvuldige evaluatie van de pilot Naobuur, waarbij de, in een ander kader uitgevoerde monitor een onderdeel vormt van de onderbouwing van de evaluatie. Dit schriftelijk overzicht is geschikt om met betrokken partijen verder in gesprek te gaan.

De beoogde resultaten van de evaluatie zijn:

- Inzicht in de resultaten en de waardering en de ervaring van de zorg en ondersteuning die door Naobuur wordt geboden.
- Inzicht in de knelpunten die zijn ervaren door de betrokken partijen
- Inzicht in wat er nodig is voor het vervolg.

1.3 Aanpak van de evaluatie

Op 7 september 2016 is tijdens het bestuurlijk overleg met de partners van de pilot Naobuur een start gemaakt met evaluatie van de pilot Naobuur. Op grond van de vraag 'Wat willen we met de evaluatie bereiken?' is vastgesteld dat de focus moet liggen op: 'Wat is gelukt en wat kan beter of meer? Hoe willen we verder? Wat heeft het dorp nodig?' Deze vragen zijn voorgelegd aan alle betrokken partners. Met elke partner zijn hiervoor gesprekken gevoerd, aan de hand van een vooraf vastgelegd gespreksprotocol (zie bijlage 1).

Naast de vraaggesprekken vond er in dezelfde periode ook een schriftelijke enquête plaats in de regio Vledder. De enquête is onderdeel van de monitor Naobuur, die eerder dit jaar van start was gegaan. De monitor beoogt inzicht te bieden in de gewenste effecten van Naobuur, door met

regelmaat indicatoren te meten¹. De monitor geeft op een aantal aspecten input voor de onderbouwing van deze evaluatie. Informatie hiervoor komt uit registraties, die worden bijgehouden door Naobuur, en uit de enquête onder bewoners en cliënten in Vledder. De schriftelijke enquête 'steun, hulp en zorg in de regio Vledder' is uitgezet onder 2003 huishoudens woonachtig in de regio Vledder.²

2 Het initiatief

We gaan in dit hoofdstuk in op het initiatief - de aanleiding en de ambitie - en het speelveld waarin dit initiatief zich begeeft.

2.1 Aanleiding, droom en ambitie van waaruit burgers hun initiatief zijn gestart.

In Vledder waren de dorpsbewoners zich erg bewust van de veranderingen die op hen af gingen komen. De hervorming van zorg en ondersteuning baarde hen veel zorgen. Ze maakten zich letterlijk zorgen om van het kastje naar de muur gestuurd te gaan worden, ook omdat niet duidelijk werd waar ze voor zorg en ondersteuning terecht zouden kunnen. Dit is de aanleiding geweest voor de start van het initiatief Infrastructuur voor zorg en welzijn in Vledder.

Het initiatief past bij de gewenste verandering die vanuit de overheid sterk wordt gestimuleerd, meer participatie van inwoners. Verantwoordelijkheid willen nemen vóór en mét elkaar. Samen ervoor willen zorgen dat oudere dorpsbewoners in het eigen dorp zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen; bewoners willen helpen bij hun (zorg)vragen en die waar nodig koppelen aan het aanbod van professionele en vrijwillige dienstverleners; bewoners willen verbinden in netwerken die steun verlenen aan elkaar.

Dorpsbelangen Vledder heeft als initiatiefnemer een Zorgvisie Vledder opgesteld, waarin voor het vermeende afschuifgedrag (kastje naar de muur) een oplossingsrichting is voorgesteld, namelijk 'de geïntegreerde indicatiestelling'. Dit heeft als doelstelling het oppakken van de ondersteunings- en zorgvragen op een geïntegreerde wijze, de zgn. *geïntegreerde indicatiestelling*. Met een koppeling naar de andere doelstelling; het versterken van de infrastructuur zorg en welzijn met een *'Informatie- en contactcentrum Zorg & Welzijn*.

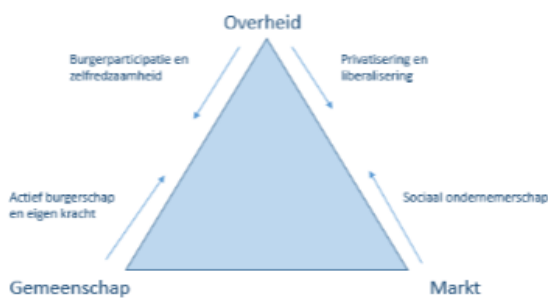
¹ Voor de monitor zijn gezamenlijk indicatoren vastgesteld waarmee inzicht geboden kan worden in de vier (beoogde) effecten van het initiatief Naobuur en van de gemeente. De effecten zijn:

1. Laagdrempelige voorziening voor zorg & welzijn
2. Onderlinge betrokkenheid en participatie in Vledder neemt toe
3. Preventieve aanpak en integrale samenwerking
4. De geboden zorg wordt positief ervaren

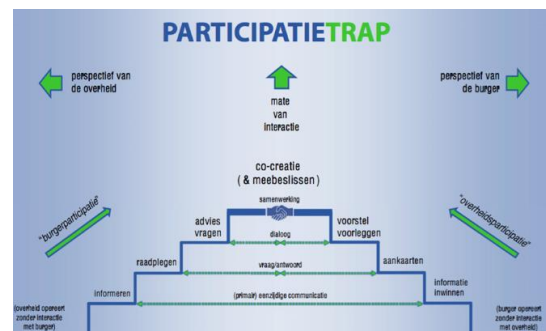
² Respons van 21% (420 respondenten).

2.2 Het speelveld

Naobuur is een voorbeeld dat burgers zelf het heft in handen nemen bij zaken waarvoor traditioneel de overheid de verantwoordelijkheid nam. Het schuift op van deelname van burgers, naar burgerkracht met de overheid als partner en deelnemer (zie figuren hieronder). *“De oplossingen komen in samenwerking tot stand en de gemeente is veelal niet meer de uitvoerder. Dit vraagt een andere manier van denken en werken voor alle betrokkenen: raadsleden, collegeleden, medewerkers van de overheid en de inwoners”* (uit: Beleidskaders Maatschappelijk initiatief gemeente Westerveld).

Bron: NSOB

Bron: Buurtperspectief

Om de ‘geïntegreerde indicatiestelling’ tot een succes te maken, hebben de initiatiefnemers de gemeente gevraagd om partner te zijn en gezamenlijk met hen en de ziektekosten verzekeraar³ een vernieuwende aanpak te ontwikkelen tot een prototype dat breder inzetbaar is. Of anders gezegd, ondersteuning met kennis en kunde van deze vernieuwende aanpak. Dit is in 2015 in de vorm van een pilot van start gegaan met financiële ondersteuning van de gemeente Westerveld. Een gezamenlijke pilot – een experiment - waarin de betrokken partijen ervaring op kunnen doen en (van elkaar en met elkaar) kunnen leren.

Voor de gemeente Westerveld viel deze (gezamenlijke) pilot in de periode dat het nieuwe gemeentelijke Wmo beleid (voor de totale gemeente), de loketfunctie en de toegang vormgegeven moest worden, alsook de twee andere decentralisaties. Niet alleen viel dit samen met de pilot, het kwam er vooral ín samen. Het initiatief was al eerder begonnen en daarmee liep het tempo van de werkprocessen niet synchroon.

De beoogde samenwerking met de zorgverzekeraar komt niet van de grond. De zorgverzekeraar houdt zich afzijdig. ZZWD is actief betrokken als S1-organisatie en zet de S1 middelen in. Een factor van invloed is het feit dat de externe financiering van de wijkverpleegkundige S1 stopt na 2016.

³ Achmea/Zilveren Kruis

3 Waar staat Naobuur nu?

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de resultaten en de waardering en de ervaring van de zorg en ondersteuning die door Naobuur wordt geboden. De belemmeringen en knelpunten waar in de uitvoering tegenaan is gelopen, komen in het volgende hoofdstuk aan de orde.

3.1 Energiek

Het is ontegenzeggelijk dat er in Vledder een energieke beweging ‘van onderop’ gaande is. Een dorp waarin inwoners zich verantwoordelijk voelen zorg en welzijn ván en ín hun dorp. Vanuit de bedoeling om er samen voor te zorgen dat oudere dorpsbewoners in het eigen dorp zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen; bewoners te helpen bij hun (zorg)vragen en die waar nodig koppelen aan het aanbod van professionele en vrijwillige dienstverleners; bewoners te verbinden in netwerken die steun verlenen aan elkaar.

Ze zijn een uitdaging aangegaan. De uitdaging om de ondersteunings- en zorgvragen op een geïntegreerde wijze op te pakken, naast die van het versterken van de infrastructuur zorg en welzijn met een ‘Informatie- en contactcentrum Zorg & Welzijn. Een uitdaging die als een Right to Challenge ‘avant la lettre’ gezien kan worden.

3.2 Doelstellingen gehaald?

De initiatiefnemers én de betrokken partijen constateren op dit moment dat de inrichting van geïntegreerde indicatiestelling niet haalbaar is (gebleken) en dat de pilot daarom vroegtijdig beëindigd moet worden. Het doel van deze evaluatie is vooral om van de ervaringen te leren en op basis daarvan afwegingen te maken voor het vervolg. We besteden in een apart hoofdstuk expliciet aandacht aan de knelpunten die de betrokken partijen hebben ervaren (hoofdstuk 4). In dit hoofdstuk staan we stil bij de resultaten en ervaringen van de bewoners over ondersteuning en begeleiding van Naobuur hierin mee (zie volgende paragraaf).

De infrastructuur zorg en welzijn wordt door de betrokken partijen als succesvol ervaren en kansrijk om verder door te ontwikkelen. Het informatie- en contactcentrum is gerealiseerd. Activiteiten breiden zich vraaggericht verder uit, net als de contacten en ontmoetingen en informatie-vragen en het dorpsnetwerk (samen met WMW). Deze resultaten ⁴ worden in de monitor uitgebreid toegelicht, in de volgende paragraaf lichten we een paar aspecten uit. Maar ook op dit terrein zijn door de betrokken partijen belemmeringen ervaren, die in het volgende hoofdstuk aan de orde komen.

⁴ de bekendheid van Naobuur bij bewoners (paragraaf 2.1), het gebruik van Naobuur (paragraaf 2.2), de participatie van bewoners (paragraaf 2.3), de ondersteuningsvragen (paragraaf 2.4) en de ervaring met ondersteuning en begeleiding (paragraaf 2.5)

3.3 Bereik en ervaringen van Naobuur

Laagdrempelige voorziening voor zorg & welzijn

Op grond van de informatie die voor de monitor is verzameld over de mate van bekendheid en de mate van gebruik van Naobuur kunnen we constateren dat de voorziening zich richt op de oudere bewoners van de regio. 49% van de gebruikers is tussen de 65 en 79 jaar en 36% is ouder dan 80 jaar. Van respondenten die aan de enquête hebben meegedaan heeft een op de vijf zelf contact met Naobuur en maakt gebruik van meerdere diensten of neemt deel aan meerdere activiteiten. Een op de twintig is, ondanks wél behoefte aan steun, hulp en zorg te hebben, niet op de hoogte dat ze daarvoor bij Naobuur terecht kunnen.

Van de mensen die contact met Naobuur hebben, maakt

- bijna de helft gebruik van de prikdienst/ trombosediens
- minder dan 10% contact met Naobuur over ondersteuning en begeleiding (wijkverpleegkundige, rolstoelpool en ondersteuning bij boodschappen).

Voor hulpvragen die specifiek informatie over zorg en welzijn betreffen, gaat

- bijna vier op de tien van de respondenten naar Naobuur,
- 23% naar de gemeente en
- 18% lost dit zelf op.

Voor hulpvragen die specifiek ondersteuning of begeleiding betreffen (bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, vervoerspasjes, woningaanpassingen), richt

- 37% zich tot de (Wmo consulente van de) gemeente,
- 22% zich tot Naobuur en
- 22% lost het zelf op of
- 9% zich tot zijn/haar eigen netwerk.

Betrokkenheid en participatie

Op grond van de informatie die is verzameld over de participatie van bewoners kunnen we constateren dat vooral oudere bewoners deel nemen aan activiteiten die zich richten op participatie en ontmoeting. Activiteiten die worden aangeboden breiden zich vraaggericht verder uit, net als de contacten en ontmoetingen en informatie-vragen en het dorpsnetwerk (samen met WMW). Naobuur kent een groep vrijwilligers die vanaf het begin actief zijn, ze zijn erg trouw.

Preventie en integrale samenwerking

Voor ondersteuningsvragen op basis van de Wmo kunnen inwoners van de regio Vledder van begin 2016 bij Naobuur terecht. Volgens de registraties van de gemeente heeft Naobuur de afgelopen periode 35 van die ondersteuningsvragen uitgevoerd, bij 2 daarvan was sprake van een gecombineerde aanvraag Wmo/Zvw en dus een geïntegreerde indicatiestelling.

Vanuit de gemeente zijn er sindsdien diverse vragen doorgespeeld aan de wijkverpleegkundige, ook voor bespreking in het “driehoeksoverleg” tussen de wijkverpleegkundige, welzijn en Naobuur. In het eerste kwartaal van 2016 zijn door de wijkverpleegkundige 7 aanvragen behandeld, 3 daarvan kwamen via de gemeente en 4 rechtsreeks bij Naobuur.

Uit de vele ondersteuningsvragen voor rolstoelen die binnenkomen is een collectieve voorziening voortgekomen. Het betreft de rolstoelpool, voor uitleen van rolstoelen.

Ervaring met ondersteuning en begeleiding

Op grond van de informatie over de mate van tevredenheid over het contact met Naobuur en/of de wijkverpleegkundige als het gaat om de ondersteuning en begeleiding, moeten we constateren dat de respons op dit onderdeel van de enquête te gering is geweest om er uitspraken over te kunnen doen. Het is slechts indicatief dat de groep die heeft geantwoord over het algemeen erg tevreden is over de manier waarop er wordt geluisterd, over het contact met de medewerker en de kwaliteit van het contact en de ondersteuning.

4. Ervaren knelpunten

In de gesprekken met de betrokken partners is naast de resultaten uitvoerig stil gestaan bij de knelpunten die zij hebben ervaren gedurende de pilot ‘geïntegreerde indicatiestelling’. De pilot is voortijdig gestopt. Wat zijn de knelpunten (geweest) vanuit het perspectief van de initiatiefgroep, de gemeente en de zorgaanbieder?

Uit de gesprekken valt één thema op waarop de partijen grote knelpunten hebben ervaren, en dat is het thema *onderlinge samenwerking en afstemming*. Dit is het belangrijkste thema.

Op het thema *wet- en regelgeving* hebben de partijen op zichzelf minder knelpunten ervaren, maar wel is het zo dat bepaalde wet- en regelgeving wel degelijk belemmerend werkt voor burgerinitiatieven. Er is onduidelijkheid over het toepassen van wet- en regelgeving en de betekenis daarvan voor een initiatief⁵. Belangrijke onderwerpen rondom wet- en regelgeving zijn; inzet van vrijwilligers, regelgeving verhuur en gebruiksregels huisvesting, privacy.

Op het gebied van de onderlinge samenwerking en afstemming zijn de meest genoemde knelpunten:

- (Verskil in) visie op zorgverlening en ondersteuning
- Vertrouwen in elkaar als volwaardige partij/samenwerkingspartner
- Het komen tot samenwerkingsafspraken
- Onderlinge communicatie

Hieronder gaan we op elk van deze verder in.

⁵ Bron: Movisie en Vilans. Wat knelt? Juni 2016

Knelpunt 1: (Verskil in) visie op zorgverlening en ondersteuning

Burgers nemen zelf meer en meer het heft in handen bij zaken waarvoor traditioneel de overheid de verantwoordelijkheid nam. In plaats van deelname van burgers, wordt het burgerkracht met de overheid als partner en deelnemer, waarbij gemeenten burgerinitiatieven faciliteren en ontdekken hoe zij samen met inwoners en organisaties (anders) kunnen samenwerken om tot betere resultaten te komen.

In Vledder is de gemeente niet vanaf het begin betrokken. Het initiatief was al begonnen voordat de gemeente erbij betrokken was. De samenwerking is *'maar van start gegaan'* en pas *"in de loop van de tijd kwamen er discussies over inhoudelijke vragen"*. De partijen ervaren dit knelpunt allemaal, zowel op visie niveau als ook op een meer praktisch vlak omdat duidelijkheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden ontbrak.

"Het initiatief was al eerder begonnen en daarmee liep het tempo van de werkprocessen niet synchroon."

"Er is niet aangesloten is bij de beweging die er is".

"In het begin (bij de start) onvoldoende met elkaar in gesprek."

"Een aspect waarover van te voren onvoldoende goed bij stilgestaan is, is de privacy en de eisen die gesteld worden aan de informatie-uitwisseling".

"De verschillende partijen hebben verschillende beelden gehad bij het begrip 'geïntegreerde indicatiestelling'. Onlangs is duidelijk geworden dat het synoniem staat voor 'gelijktijdige indicatiestelling Wmo/Zvw'. Zo is het niet vanaf het begin ingezet."

Knelpunt 2: Vertrouwen in elkaar als volwaardige partij/samenwerkingspartner

Er wordt door de initiatiefnemers een gebrek aan erkenning en vertrouwen ervaren. Dat zit in beelden over de kwaliteit van zorg die burgerinitiatieven niet zouden kunnen leveren, in beelden over continuïteit en uit zich in niet serieus genomen worden.

Met hun initiatieven creëren actieve burgers gevolgen in het publieke domein, al bedrijven ze geen politiek in de letterlijke zin. Ze nemen niet deel aan het democratische proces in de gemeenteraad. Misschien nemen ze wel bewust een andere route. Ze nemen echter wel onverminderd deel aan het politieke proces in brede zin.

In de onderlinge communicatie heeft het erg veel geschuurd. Veel zaken liepen geforceerd. De partijen hebben ervaren dat dat erg afleidde.

Ervaren dat we steeds tegenover elkaar stonden

In de dagelijkse praktijk is door alle partijen ervaren is dat er nogal wat zaken door elkaar heen liepen en invloed hebben gehad op het proces. Het is onvoldoende duidelijk of, en zo ja hoe deze verschillende beleidsvelden in de pilot samen komen?

Zoals het (gemeentelijke) accommodatiebeleid en het zoeken naar een geschikte accommodatie voor het informatie- en contactcentrum. Of de gemeentelijke visie op dorpsnetwerken en de rol van Stichting Welzijnswerk Mensenwerk in het dorp Vledder. Of de beleid op de toegangsteams en de inzet van S1 middelen voor de pilot.

Keuze locatie (en de daaraan gekoppelde financiële verplichtingen) heeft invloed gehad op het proces.

Knelpunt 3: Het komen tot samenwerkingsafspraken

Het initiatief Naabu is gestart met de versterking van de infrastructuur zorg en welzijn (de eerste doelstelling), onafhankelijk van de gemeente. In april 2015 startte de pilot 'geïntegreerde indicatiestelling' in samenwerking met de gemeente en ZZWD. Een groot ervaren knelpunt door alle partijen is dat er bij de start onvoldoende tot geen afspraken zijn gemaakt over de rollen, taken en verantwoordelijkheden. Het betreft een aantal concrete voorbeelden zoals: m.b.t. het mandateren van de wijkverpleegkundige, het invlechten in procedures, afspraken over hoe Naabu zich verhoudt tot de Wmo consulenten van de gemeente.

"We hebben gehandeld onder tijdsdruk, omdat we 'maar' 18 maanden hadden".

Het tempo van de werkprocessen loopt niet synchroon.

Alle partijen hebben ervaren dat de onderlinge afspraken eigenlijk pas gaandeweg het proces tot stand zijn gekomen.

“Voorwaarden om er goede ervaringen mee op te doen waren niet optimaal”

“Hervormingen zorg en ondersteuning viel samen met de pilot, maar het kwam er onvoldoende in samen”

Knelpunt 4: Onderlinge communicatie

Een groot ervaren knelpunt is dat er onvoldoende eenduidigheid was over de aard van de pilot. Is het een experiment? En wat betekent het dat het een experiment is? Was er een (unaniem) draagvlak voor een experimentele aanpak?

“Er is onvoldoende naar elkaar toe uitgesproken dat het een experiment is en dat het (daarom) ook zou (mogen) kunnen mislukken.”

De insteek is steeds wel geweest dat het een experiment is (zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking tussen gemeente en burgers) maar dat is onvoldoende helder gecommuniceerd.

Niet de ruimte gevoeld voor een experiment.

“We kijken ook echt naar onszelf en niet alleen naar anderen”

In de onderlinge communicatie liepen veel zaken geforceerd, Het heeft veel geschuurd. De partijen hebben ervaren dat dit enorm heeft afgeleid.

Dit knelpunt heeft betrekking op hoe men met elkaar communiceert c.q. wil communiceren en via welke lijnen.

“Ervaren dat we steeds tegenover elkaar stonden”

“Raad-bestuur-ambtelijk lijken niet altijd op één lijn te zitten”.

“We kijken ook echt naar onszelf en niet alleen naar anderen. Misschien zijn we ook wel wat star geweest”

5. Wat is er (volgens de betrokkenen) nodig voor het vervolg?

In de gesprekken met de betrokken partijen is vervolgens uitvoerig stilgestaan bij hun aanbevelingen voor het vervolg. Alle partijen toonden een grote bereidheid om hier constructief in mee te willen denken, de evaluatie daarvoor te benutten en kritisch hun eigen rol en eigen aandeel in de pilot mee te laten wegen.

In de pilot hebben zich meerdere knelpunten voorgedaan, zoals in het vorige hoofdstuk is te zien. De vraag die voorligt is: zijn deze knelpunten onoverkomelijk? Zijn ze uniek of zijn ze juist verklaarbaar/herkenbaar in deze fase en het dynamische speelveld? En in het zoekproces naar nieuwe rollen en verantwoordelijkheden.

Uit alle gesprekken komt naar voren dat er een vervolg moet zijn.

Partijen geven aan door te willen met elkaar, en:

- samen te zoeken naar goede oplossingen voor de continuïteit van ontmoetingsplek en -functie Naobuur en daarin verantwoordelijkheden te nemen ⁶,
- samen te verkennen van de kansen van de geïntegreerde benadering voor de ontwikkeling van de “*nabije*” vormen van zorg en ondersteuning, en
- heldere afspraken te maken over rollen, taken en verantwoordelijkheden en hoe met elkaar om te gaan.

Dit verslag van de evaluatie geldt als input om met alle betrokken partners verder in gesprek te gaan.

⁶ Verkenning in het dorp op 18 oktober 2016 over Hoe verder? Doorgaan met Naobuur onder Dorpsbelang of een coöperatie vormen? Voorlopige conclusie: ga door met Naobuur onder Dorpsbelang!

Bijlagen

1 Gespreksonderwerpen evaluatie

- Is de interventie uitgevoerd volgens plan?
- In hoeverre zijn de doelstellingen behaald?
- Hoe is de waardering en ervaring van uitvoerders en deelnemers?
- Wat is het bereik van de interventie?
- Wat zijn de succes- en faalfactoren?
- Welke aanbevelingen kunnen er aan de hand van de evaluatie worden gedaan voor verbetering van het initiatief?

2 Gesprekspartners evaluatie

- Dhr. E. van Schelven – wethouder gemeente Westerveld
- Dhr. T. Sanders en C. Hesse – Dorpsbelangen Vledder en initiatiefnemers
- Dhr. G. Schoep – ZZWD
- Mevr. Z. Nijboer – WMW

3 Geraadpleegde bronnen

- Movisie en Vilans (2016) - Wat knelt? Inventarisatie van knelpunten bij burgerinitiatieven in *zorg en ondersteuning*.
- Gemeente Westerveld (2016) – *Beleidsnotitie Westerveld “Zo buiten Zo binnen”*
- Naobuur (2015 en 2016) – *Kwartaalrapportages* (5 kwartalen)
- CMO STAMM (2016) – *Monitor Naobuur*